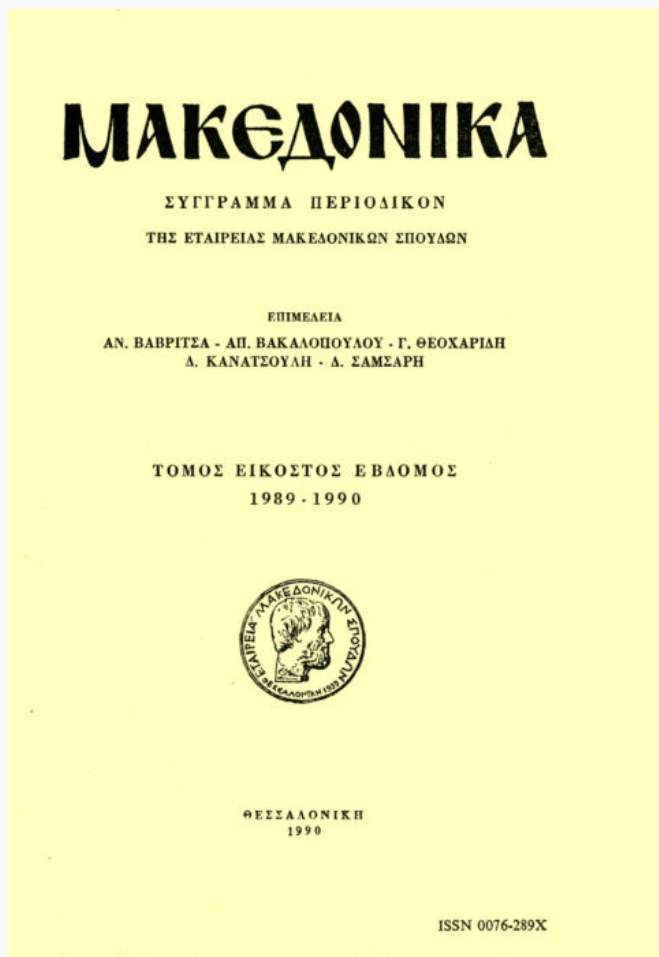

Μακεδονικά

Τόμ. 27, Αρ. 1 (1989)

Δύο έγγραφα σχετικά με την πώληση του "Ρουφανίου" στον Χατζή Μουσταφάγα

Γιώργος Κ. Παπάζογλου

doi: [10.12681/makedonika.108](https://doi.org/10.12681/makedonika.108)

Copyright © 2014, ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπάζογλου Γ. Κ. (1989). Δύο έγγραφα σχετικά με την πώληση του "Ρουφανίου" στον Χατζή Μουσταφάγα. *Μακεδονικά*, 27(1), 403–408. <https://doi.org/10.12681/makedonika.108>

**ΔΥΟ ΕΓΓΡΑΦΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΩΛΗΣΗ ΤΟΥ «ΡΟΥΦΑΝΙΟΥ»
ΣΤΟΝ ΧΑΤΖΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑΓΑ**

‘Από τὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς Διονυσίου τοῦ ‘Αγίου Ὁρους μᾶς παραδίδονται δύο ἐγγραφα —φάκ. 10, ἀρ. 2, 3—¹, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται σὲ μὴν ἰδιαίτερα δύσκολη στιγμή τοῦ μετοχίου τοῦ ‘Ορφανίου· στὸ 1641 φαίνεται πὼς οἱ οἰκονομικὲς συγκυρίες ἀνάγκασαν τοὺς μοναχοὺς τοῦ μετοχίου νὰ δώσουν ἓνα μέρος τῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας τοῦ ‘Ορφανίου «ἀμανάτι» στὸν Χατζῆ Μουσταφάγα, Τοῦρκο πιθανότατα τῆς περιοχῆς². ‘Απὸ τὸ ἐγγραφο ἀρ. 2 μᾶς παραδίδεται ἓνα κείμενο (: «δηὰ την ποῦλησιν του ρουφανήου αχμα»), ὅπου καταγράφονται μὲ σχετικὲς λεπτομέρειες τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα ποὺ δόθηκαν στὸν Χατζῆ³. Τὸ ἴδιο περίπου κείμενο, μὲ μικρὲς διαφορὲς, μᾶς παραδίδεται καὶ ἀπὸ τὸ ἐγγραφο ἀρ. 3 (: «τοῦ ‘Ορφανίου ἐνθύμιον»), ὅπου καὶ πάλι ἔχουμε καταγραφὴ τῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας ποὺ πέρασε ὡς «ἀμανάτι» στὰ χέρια τοῦ Χατζῆ⁴. ‘Απὸ τὸ ἴδιο ἐγγραφο (ἀρ. 3) μᾶς παραδίδεται καὶ μιὰ ἐπιστολὴ μοναχοῦ (τοῦ 1641 ἐπίσης), ἡ ὁποία ἀπευθύνεται στοὺς ἀδελφοὺς τοῦ μοναχοῦς γέρο Θεωνᾶ καὶ κύρ Γεράσιμο· ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ πληροφοροῦμασθε, μαζὶ μὲ ἄλλα, καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ μοναχοῦ μπροστὰ στὸν κίνδυνο νὰ περάσει τὸ μετόχι σὲ τούρκικα χέρια⁵.

Ὅπως γίνεται φανερὸ στὸ γνῶστη τῆς ἱστορίας τοῦ μετοχίου τοῦ ‘Ορφανίου⁶, τὸ συγκεκριμένο γεγονός—ποὺ βεβαίως δὲν εἶναι ἡ πώληση τοῦ μετοχίου, ἀλλὰ ἡ παραχώρηση μέρους τῆς περιουσίας του, γιὰ κάποιο χρονικὸ διάστημα, ὡς «ἀμανάτι» στὸν Χατζῆ Μουσταφάγα—δὲν φαίνεται νὰ εἶχε τελικὰ ἰδιαίτερες ἐπιπτώσεις στὸ μετόχι· τὸ ὅτι ἀρκετὰ χρόνια ἀργότερα, τὸ 1733, σὲ φερμάνι τοῦ σουλτάνου Μαχμούτ, ποὺ ἀπευθύνεται στὸν μυσταφίσημαση ‘Ομέρ ἀγά καὶ στὸν ἱεροκριτὴ Καβάλας⁷, ἐμφανίζεται τὸ μετόχι τοῦ ‘Ορφανίου νὰ ἔχει στὴν κατοχὴ του καὶ τὸν πύργο καὶ τὸ μυστάνι—κτήματα τοῦ μετοχίου ποὺ δόθηκαν ὡς «ἀμανάτι» στὸν Χατζῆ—δικαιολογεῖ τὴν ἄποψη ὅτι τελικὰ οἱ μοναχοὶ ξεπλήρωσαν τὸ χρέος τους, πιθανότατα, πρὸς τὸν Χατζῆ Μουσταφάγα καὶ πῆραν πίσω τὸ «ἀμανάτι».

Στὴν ἐκδοσὴ τῶν κειμένων ἀκολουθοῦμε τοὺς κανόνες μιᾶς ἐκδόσεως διπλωματικῆς.

1. *Φάκ. 10, ἀρ. 2*: Χάρτης (δίφυλλο), 313×208 (216), μελάνη μαύρη, συντομογραφίες λίγες, πολλὲς ἀνορθογραφίες, κατάστασις καλὴ, σχίσμο στὴ μεσαία ὀριζόντια

1. Π. Νικολοπούλου-Ν. Οἰκονομίδη, ‘Ἱερὰ μονὴ Διονυσίου, Κατάλογος τοῦ ἀρχείου, «Σύμμεκτα» 1 (1966)302.

2. Πρβλ., γιὰ τὴν περιουσία τοῦ μετοχίου (καὶ γενικὰ γιὰ τὸ μετόχι), Γ. Κ. Παπαζογλου, Μεταφρασμένα τούρκικα ἐγγραφα τοῦ μετοχίου «‘Ορφάνη» τῆς μονῆς Διονυσίου τοῦ ‘Αγίου Ὁρους (1535-1733), Καβάλα 1987, 78-96 (κυρίως).

3. Π. Νικολοπούλου-Ν. Οἰκονομίδη, ὁ.π., 302 (ἀρ. 124).

4. ‘Ο.π. (ἀρ. 125).

5. ‘Ο.π..

6. Γ. Κ. Παπαζογλου, ὁ.π., 29-37 (κυρίως).

7. ‘Ο.π., 78-81 (πρβλ. καὶ 87-91, φερμάνι τοῦ σουλτάνου Μαχμούτ, ἐπίσης, ποὺ ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἱεροκριτὲς τοῦ Πραβίου).

Σχόλια:

3: Έν πρότης τόν πύργον ὃς καθῶς εἶνε. — Πρβλ. καὶ «τὸ σι-
φλίκιον Ἅγιος Ἰωάννης εἰς τὸ χωρίον Ὅρφανον... μετὰ δωματίων καὶ ἀμπελώνων...
καὶ ἔν μέρος μπιστάνι, μίαν οἰκίαν πύργον...», ἢ «τόπον μπιστανίου τεμάχιον ἔν, οἰ-
κία μετὰ πύργου... καὶ λοιπὰ εἶδη», Γ. Κ. Παπάζογλου, Μεταφρασμένα τούρκικα
ἐγγραφα τοῦ μετοχίου «Ὁρφάνη» τῆς μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (1535-1733),
Καβάλα 1987, 80, 89. Ὁ πύργος πιθανότατα θὰ πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ στὴν παραλία
τῆς Κάρυανης, ὅπου ἀπὸ παράδοση ὑπάρχει ὥς σήμερα τοπωνύμιο Πύργος (βλ. καὶ
Ἐπιτελικὸ Χάρτη 1:100.000, φύλλο Ροδολεῖβος — Στρατονίκη). Εἶναι πιθανὸ νὰ ταυ-
τίζεται μὲ τὸν πύργο ποὺ τὰ ἐρείπιά του ἐνετόπισε τὸ 1966 ἡ Ἐφορεία Κλασσικῶν
Ἀρχαιοτήτων, ἣ ὅποια καὶ προχώρησε σὲ διερεύνηση τοῦ χώρου· ὁ πύργος χαρα-
κτηρίστηκε βυζαντινὸς (: «...ὑπάρχουν τὰ ἐρείπια ἐνὸς βυζαντινοῦ πιθανότατα πύρ-
γου»), βλ. Χ. Κουκούλη-Χρυσανθάκη, Ἀρχαιοτῆτες καὶ μνημεῖα Ἀνατο-
λικῆς Μακεδονίας, «Ἀρχαιολογικὸ Δελτίο» 30 (1975) (μέρος Β' 2, Χρονικά), 286 (πρβλ.
σχετικά καὶ Γ. Κ. Παπάζογλου, ὁ.π., 84-85).

11-15: κ(αι) ἀπόξο τὸ χαγιατή. Ὁ στάβλος... μηκρὸ σταβλου-
δη. Ἡ ἀχερόνα... Τὸ καλοκερνὸ σπήτη... Τὸ μπιστάνη ὃς κα-
θῶς εἶνε. — Πρβλ. «Τὸ κτήμα αὐτῶν τοῦτο περιέχει οἰκοδομὰς ἀνεγερθεῖσας παρ' αὐ-
τῶν, ἀποθήκας, ἐργαστήρια, σταύλους, ὑπόστεγα ζώων κτλ. καὶ ἑτέρας τρεῖς οἰκίας διὰ
τοὺς εἰς τοὺς κήπους τῆς Μονῆς ἐργαζομένους», ἢ «Τὸ κτήμα ἡμῶν τοῦτο περιέχει...
ἀποθήκας, ἐργαστήρια, σταύλους, ὑπόστεγα ζώων, ὑπόστεγα καπνοῦ... καὶ ἑτέρας τρεῖς
οἰκίας διὰ τοὺς εἰς τοὺς κήπους τῆς Μονῆς ἐργαζομένους», Γ. Κ. Παπάζογλου,
ὁ.π., 84-85 (γιά τὸ μπιστάνι πρβλ. καὶ παραπάνω Σχ. στ. 3).

15: ση καῖς ι. — Πρβλ. τὸ φερμάνι τοῦ σουλτάνου Μαχμούτ ποὺ ἀπευθύνεται
στοὺς ἱεροκρίτες τῆς Πράβιστας (Ἐλευθερουπόλεως) τοῦ 1733, «καὶ τὸ μέρος τοῦτο
λέγεται Λιβάδιον, ἐξ ἑβδομήκοντα περίπου στρεμμάτων, περιοριζόμενον ἐξ ἐνὸς μὲ
θάλασσαν, ἐξ ἄλλου μὲ μέρος ὅπου ὑπάρχουσι συκαί...», Γ. Κ. Παπάζογλου, ὁ.π.,
90· συκίαι στὸ συγκεκριμένον χωρὶο, πολὺ κοντὰ στὸ «βυζαντινὸ πύργο», βρίσκουμε
ἀκόμη καὶ σήμερα (πρὸς τὴν παραλία τῆς Κάρυανης).

2. Φάκ. 10, ἀρ. 3: Χάρτης (μονοφυλλο) 323×215, μελάνη μαύρη, λίγες συντομογραφί-
ες, λίγες ἀνορθογραφίες, μικρὲς φθορὲς (στὸ verso διαβάζουμε: «Τοῦ ὀρφανίου Ἐνθό-
μιον»). Ἀντίγραφο (;) (Π. Νικολοπούλου-Ν. Οἰκονομίδη, ὁ.π., γιά τὴ
σημερινὴ θέση τοῦ ἐγγράφου βλ. ἐπίσης Γ. Κ. Παπαζογλου, ὁ.π.).

α. Ἐπιστολὴ μοναχοῦ σχετικὴ μὲ τὴν πώληση τοῦ Ὁρφα-
νίου (verso)

Περίληψη:

1641

Ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται στοὺς μοναχοὺς γέρο Θεωνᾶ καὶ κύρ Γεράσιμου, τοὺς
ὁποίους καὶ προτρέπει νὰ σκεφθοῦν, ἂν συμφέρει, νὰ κάνουν τὸ μετόχι «τουρκικόν»·
ἐπίσης δίδει διωφορές πληροφορίες γιά κοινοὺς γνωστοὺς καὶ γιά τὸν ἴδιο.

Κείμενο:

Εἰς τοὺς καθ ἑμᾶς τιμίους γέροντ(ας) κ(αι) ἔν Χ(ριστ)ῷ^φ ἀδελφοὺς γέρο Θεωνᾶ
κ(αι) κύρ Γερασίμω^φ αἰώως κ(αι) ὀγνώς^φ·⁴ + Λάβετε, ὦ ἀδελφοὶ κ(αι) συναγισαί
μον, εἰς τὰς θλίψεις κ(αι) κίνδυνα κ(αι) ἕτερον γράμμα τῆς⁵ ἀρχόντιας(ας) κ(αι) ταύτην
τὴν ἐνθύμησιν, τὰ ἴτοι τοῦ μετοχίου ἂν σιμφέρη νὰ τὰ κάμετε⁶ τοῦρτζικα. Πορεύεσθ(ε),

ἀδελφοί, με προθυμίαν συναγωνίζεσθε με τήν/⁷ προσευχήν κ(αι) τήν παρακάλεσιν πρὸς τὸν Τίμιον Πρόδρομον κ(αι) ὁ θε(ο)ς μεθ' ἡμῶν./⁸ Εὐρύκα ἀνιψὸν τοῦ γέροντος Νεοφύτου κ(αι) πορευόμενον θε(ο)ῦ θέλοντος κακείθεν πρὸς τὸν γέροντα Φιλάρετον/⁹ κ(αι) ἐκείθεν τὰ Σέρρας. Κ(αι) εὐχεσθὲ μοι καθὼς ἐγὼ πάντας οἶκους ἐβλαργινώμεθα/¹⁰ ἢ αὐτοὶ ἐμὲ ὁ θε(ο)ς συγχωρήσῃ κ(αι) ἐλεήσῃ πάντας(ας).

Σχόλια:

Οἱ Π. Νικολόπουλος - Ν. Οἰκονομίδης δέχονται πῶς ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται «πρὸς τοὺς ἐν τῷ μετοχίῳ Ὁρφάνι μοναχοὺς (Π. Νικολόπουλου - Ν. Οἰκονομίδης, ὁ.π., 302) ἀποστολεὺς εἶναι κάποιος μοναχός, ὁ ὁποῖος, ὅταν γράφει τὴν ἐπιστολὴν, βρίσκεται, πιθανότατα, κάπου στὴν Ἀνατολικὴ Μακεδονία. Ἐξ ἀπορίας ὅμως ὅπως ὅτι οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Διονυσίου ἐκτελοῦσαν ἀπλὰ ὑπηρεσία στὸ μετόχι, χωρὶς ποσῶς νὰ λαμβάνουν ἀποφάσεις γιὰ τὴ διαχείρισή του, μάλιστα στὰ χρόνια στὰ ὁποῖα ἀναφερόμαστε, ἡ ὑπηρεσία ἦταν ἐτήσιας διαρκείας. Μᾶς διασώζεται πρᾶξις τοῦ ἱεροδικαστηρίου Πραβίου(ς), τοῦ 1636, ὅπου διαβάζουμε σχετικὰ: «...ὁ μοναχὸς Νικόδημος, διαμένων ἐν τῇ κωμοπόλει Ὁρφάνῃ τῆς ἐπαρχίας Πραβίου... παρουνισασθεὶς ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ δικαστηρίου ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς: “Ἐπειδὴ κατὰ τὰ θρησκευτικὰ μας ἔθιμα ἔληξε ἡ ὑπηρεσία μας ἡ ἐτήσια καὶ προτίθεμαι νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος, παρακαλῶ τὸ ἱεροδικαστήριον νὰ μὲ ἐφοδιάσῃ μὲ ἐγγράφον...”. Ἐφ’ ᾧ τὸ δικαστήριον συνέταξε...», Γ. Κ. Παπάζογλου, ὁ.π., 76.

4-6: κ(αι) ἑτερον γράμμα τῆς ἀρχόντισ(ας) κ(αι) ταύτην τὴν ἐν θύμῳ σιν, τὰ ἥτοι τοῦ μετοχίου ἀντιστοιχοῦν νὰ τὰ κάμετε τοὺρ κικα.— Ἡ παρούσα ἐπιστολὴ εἶναι σαφὲς πὺς γράφεται μὲ ἀφορμὴ τὸ «ἕτερον γράμμα τῆς ἀρχόντισ(ας)» καὶ τὴν πληροφορία ὅτι οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Διονυσίου σκέφτονται νὰ πωλήσουν ἢ νὰ δώσουν «ἀμανάτι» τὸ μετόχι σὲ Τούρκους· εἶναι λοιπὸν πιθανὸ πὺς ἡ ἐπιστολὴ γράφεται πρὶν ἀπὸ τὸ συγκεκριμένο γεγονός τῆς παραχώρησης κτημάτων τοῦ μετοχίου στὸν Χατζῆ.

6-7: με τὴν προσευχὴν κ(αι) τὴν παρακάλεσιν πρὸς τὸν Τίμιον Πρόδρομον.— Ὁ Τίμιος Πρόδρομος θεωρεῖται ὁ προστάτης ἅγιος τῆς μονῆς Διονυσίου· μαρτυρίες γιὰ τὴ θέση τοῦ Τιμίου Προδρόμου στὴ λατρευτικὴ ζωὴ τῶν Διονυσιατῶν μοναχῶν βλ. Λαζάρου Μον. Διονυσιατοῦ, Διονυσιατικαὶ διηγήσεις, Ἀθῶς 1988, 11-39 κ.ά..

β. Ἐνθύμηση γιὰ τὸ μετόχι τοῦ Ὁρφανίου (recto)

Περὶληψη:

1641

Ἀναφέρεται ὅτι τὸ μετόχι δίνεται «ἀμανάτι» στὸν Χατζῆ Μουσταφά γιὰ 1.500 γρόσια· γίνεται μιὰ καταγραφή τῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας τοῦ μετοχίου (πύργος, καλοκαιρινὸ σπίτι, ζῶα, μπιστάνι, σοδεῖες δημητριακῶν κ.ά.) ποὺ παραδόθηκε στὰ χεῖρα τοῦ Χατζῆ.

Κείμενο:

Διὰ τὸ μετόχι μας τὸ Ὁρφάνι ὅπου ἐδώσαμεν ἀμανάτι τοῦ Χανζῆ Μουσταφά γιὰ 1.500 γρόσια χίλια/⁸ πεντακόσια μὲ ἤτι κ(αι) ἀνέχε. Ἐν πρώτοις τοῦ ἐπαρᾶδῶσαμε τὸν πύργον καθὼς εἶναι. Βον-/⁹ τζία μεγάλη 10, μικρά 2. Παραβόντια μεγάλη 10, μικρά 4. Πηθάγια 4. Τένζαρι 1. Μπακρά-/⁹ τζία 2. Καζάνι 1. Κουκούμι 1. Πυροστιαῖς 2. Λυχνοστάτι 1. Σκάρα 1. Βατράλιον 1. Ταγιά τρα-/⁹ γὰ 4. Κοπάναις 6. Κόφαις 3. Νεροβάρελα 2. Στενοτζάπια 11. Τυγάγια 2. Ταγιά μικρά 3./⁹ Δικάλια 4. Τζάπαις 6. Τζηκούρια 9. Παλιοροκόγια 7. Σά-

λαις 6. Γενιά 14. Ζεύλαις 32. Θρονία 3./⁷ 'Ο φούρνος με την κοπάνα με τὸ χάρομα κ(αι) πηρακοτά 38. 'Αμπάρι 1. Βατράλι 1. Λουρία 8. Κυλά 2./⁸ Σακία 10. 'Αλέτρια 6. Κόσκυνα 7. Λευμόνια 2. Σπαρτίνας 2. Καρούταις 3. 'Αμάξια 4. 'Οργιό⁹ διὰ τὸ συντάρι με γρεντιαῖς 4 κ(αι) ἀπ' ἐξω τὸ χαϊάτι. 'Ο σταῦλος με γρεντιαῖς 4. Μικρὸ στανλουόδι 1. Γα-¹⁰/δοῦρια 4. 'Η ἀχερόνα με γρεντιαῖς 4. Καρπολόγια 2. Δουκάναις 6. Ζηγοῦς 6. Σήητες 2./¹¹ Κόλιτρας 1. Τὸ καλοκερινὸ σπῆτι. Βόδια 18, ἀπὸ τὰ ὅποια ἤττον παλιά 3. Βουβάλια 11. Τὸ μπο/¹²σάνι καθὼς εἶναι στρέματα 5. 'Ελιαῖς 29. Σουκιάς 10. Τὸ λυνοπάτι. Συντάρι μουζούρια 600./¹³ ἀπὸ τὸ ὅποιον ἤττον ἀνόνας μουζούρια 200. Κρυθάρι μουζούρια 335, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἤττον/¹⁴ ἀνόνας 100. 'Οφεμοσύταρον μουζούρια 80. Κεχρὶ μουζούρια 60. Κουκία μουζούρια 7. Λαθή-/¹⁵ρια μουζούρια 5. 'Ρόβι μουζούρια 70, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἤττον ἀνόνας μουζούρια 30.

ante l. 1: σχμα-^ω

Σχόλια:

Μιά σύγκριση τῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας τοῦ μετοχίου, πὺ καταγράφεται στὸ παρὸν ἔγγραφο, μετὰ τὴν ἀνάλογη ἀναγραφὴ τοῦ ἔγγραφου ἀρ. 2 (τοῦ φακ. 10), ἀποδεικνύει τὰ ἑξῆς: α) Δὲν ἀναγράφεται στὸ παρὸν ἔγγραφο «μασιά α», πὺ ἀντίθετα καταγράφεται στὸ ἔγγραφο ἀρ. 2, β) Στὸ παρὸν ἔγγραφο ἔχουμε ἀναγραφὴ 4 πιθαριών, ἐνὼ στὸ ἔγγραφο ἀρ. 2 καταγράφονται 9 πιθάρια, γ) Στὸ παρὸν ἔγγραφο ἀναγράφονται δικέλια 4, ἐνὼ στὸ ἔγγραφο ἀρ. 2 καταγράφονται δικέλια 8, δ) 'Ο στάβλος στὸ παρὸν ἔγγραφο ἐμφανίζεται νὰ ἔχει 4 γρεντιές, ἐνὼ στὸ ἔγγραφο ἀρ. 2 ἔχει 19, ε) Τὸ ἴδιο καὶ ἡ ἀχερόνα, στὸ παρὸν ἔγγραφο ἔχει 4, ἐπίσης, γρεντιές, ἐνὼ στὸ ἔγγραφο ἀρ. 2 ἐμφανίζεται νὰ ἔχει 9, στ) Τέλος, κάποια διαφορά ἐμφανίζεται νὰ ὑπάρχει στὶς ἀναφορὰς στὴν ποσότητα τοῦ κριθαριοῦ, στὸ παρὸν ἔγγραφο διαβάζουμε «Κρυθάρι μουζούρια 335», ἐνὼ στὸ ἔγγραφο ἀρ. 2 «Κριθάρι μουζούρια υλε»· τὸ ἴδιο καὶ στὴν ἀναφορὰ στὴν ποσότητα τοῦ ροβιοῦ, στὸ παρὸν ἔγγραφο διαβάζουμε «'Ρόβι μουζούρια 70, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἤττον ἀνόνας μουζούρια 30», ἐνὼ στὸ ἔγγραφο ἀρ. 2 «'Ρόβι μουζούρια ο, τὰ σαράντα ἀνόνας».

1-2: ἐδῶ σα μεν ἀμανατὶ τοῦ Χανζῆ Μουσταφάγας διὰ γρόσια χίλια πεντακόσια. — Πρβλ., γιὰ τὴν ἀξία ἐνὸς γροσίου, Γ. Κ. Παπάζογλου, ὅ.π., 43-44, ὅπου καὶ βιβλιογραφία· ἀξίζει νὰ προσέξουμε ὅτι ἡ περιουσία τοῦ μετοχίου δίδεται στὸν Χατζῆ Μουσταφάγα ὡς «ἀμανάτι» γιὰ τὰ συγκεκριμένα 1.500 γρόσια, πὺ πιθανότατα δόθηκαν ἀπὸ τὸν Χατζῆ στὸς μοναχοὺς ὡς δάνειο (ἡ πάλι πιθανὸ εἶναι ἡ περιουσία νὰ δίδεται ὡς παρακαταθήκη γιὰ τὴν ἀποπληρωμὴ ἀντίστοιχου χρέους).

Λεξιλόγιο

ἀννῶνα, ἡ = λατ. annona, σοδειὰ ἐτήσια-ἀποταμιευομένη (ἀγοραία τιμὴ καρπῶν).

βουτσι, τὸ = μεσν. βουτσίν-βουτσίων, βυτίον (λατ. butta), βαρέλι.

γενί, τὸ = ὕνι, ὕνιον (ὕνιον), ἀρχ. ὕν(ν)ις, σιδερένιο ἄκρο τοῦ ἀρότρου.

γρεντιά, ἡ = γραντιά, γρηντιά, τὰ ξύλινα ὀριζόντια δοκάρια πὺ συγκρατοῦν τὴ στέγη (ἡ λέξη «ἐν χρήσει» ὡς σήμερα στὰ χωριά τῆς 'Ανατολικῆς Μακεδονίας).

δίκελλα, ἡ = κοιν. δικέλλι, σιδερένιο σκαπτικὸ ἐργαλεῖο, κυρίως ἀμπελῶνων, με δύο «δόντια» (διχαλο).

δουκάννα, ἡ = χοντρὸ ξύλο τὸ ὅποιο ἐσύρετο ἀπὸ τὰ ἄλογα κατὰ τὴ διαδικασία

- δριμόνι, τὸ = τοῦ ἀλωνίσματος τῶν δημητριακῶν, πρβλ. δοκάνι, δοκός.
 = πρβλ. δρεμόνι, δερμόνι καὶ δρομόνι, εἶδος κόσκινου μὲ μεγάλες ὀπές γιὰ τὸ καθάρισμα τῶν δημητριακῶν (καὶ ἀρολόγος).
 ζεύλα, ἡ = ρῆμ. ζεύω, μέρος τοῦ ζυγοῦ τοῦ ἀρότρου χρήσιμο στὸ «ζέψιμο» τῶν βοδιῶν, ἀρχ. ζεύγλη (πρβλ. καὶ ζευλόσκينو, ζευλόλουρο).
 θρονίον, τὸ = μεσν. θρονίν, θρονίον (ἀρχ. θρόνος), τὸ κάθισμα.
 καρπολόγος, ὁ = ἐργαλεῖο γεωργικὸ «πρὸς ἐκκοπὴν ὀπωρῶν».
 καρρούτα, ἡ = ἄλβ. karrutë, σλαβ. koryto, σκάφη, βλ. καὶ κορύτα (στὰ χωριά τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας ὡς σήμερα καρροῦτες, οἱ λεκάνες γενικά καὶ τὰ βαρέλια γιὰ τὸ πάτημα τῶν σταφυλῶν).
 κοπάνα, ἡ = ξύλινη σκάφη γενικά καὶ εἰδικότερα ἡ ξύλινη σκάφη τοῦ ζυμώματος τοῦ ψωμοῦ (ρῆμ. κοπανᾶ).
 κουκούμι, τὸ = λατ. cucuma, μεσν. κουκούμιν-κουκούμιον, ἡ χύτρα.
 κόφα, ἡ = μεγάλο καλᾶθι, τὸ κοφίνι.
 κύλιτρας, ὁ = πέτρινος κύλινδρος ποῦ ἐχρησιμοποιεῖτο στὴν ἰσοπέδωση χώρων, κυρίως τοῦ χώρου τοῦ ἄλωνιου (ἀρκετὲς παρόμοιες πέτρες συναντοῦμε ὡς σήμερα νὰ χρησιμεύουν γιὰ πεζούλια στὶς εἰσόδους τῶν σπιτιῶν στὰ χωριά τῆς Δράμας).
 λαθούρι, τὸ = μεσν. λαθούριν-λαθούριον (ἀρχ. λάθυρος), εἶδος φυτοῦ.
 ληνός, ὁ = πατητήρι (ἀρχ. ληνός), ληνοπάτι καὶ μπάτος.
 μουζούρι, τὸ = μέτρο δημητριακῶν (καὶ ἄλλων ξηρῶν καρπῶν), σὲ χρῆση κυρίως στὴν Κρήτη.
 μπακράτσι, τὸ = τουρκ. bakrac, χάλκινο σκεῦος (ἀγγεῖο).
 ὀργιό, τὸ = ἄγνωστη ἡ λέξη σήμερα στὰ χωριά τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, τουρκ. örgü, πλέγμα, örgütme, πλεκτός, κτιστός, πιθανότατα ὑπονοεῖται κτιστός ἐστεγασμένος χώρος γιὰ τὴ συλλογὴ τῶν δημητριακῶν.
 παραβόντιον, τὸ = κοινῶς καδί, ξύλινος κάδος μεταφορᾶς νεροῦ ἢ σταφυλῶν (ἡ λέξη ὡς σήμερα εἶναι σὲ χρῆση στὴν Θάσο).
 πινακωτή, ἡ = πινάκι+ωτή, ξύλινο μακρὺ σκεῦος μὲ χωρίσματα ὅπου ἐτοποθετεῖτο τὸ ζυμωμένο ψωμί γιὰ νὰ μεταφερθεῖ στὸ φούρνο.
 πυροστιά, ἡ = πρβλ. καὶ πυροεστία, κυκλικὸς ἢ τριγωνικὸς σιδερένιος τρίποδας ποῦ ἐχρησιμοποιεῖτο στὴν ἀναμμένη φωτιά γιὰ νὰ βαστάζει τὰ διάφορα σκεύη.
 ρόβι, τὸ = εἶδος δημητριακοῦ (ἀρχ. ὀρόβιον, ὑποκ. τοῦ ὄροβος).
 σπαρτίνη, ἡ = ἡ «ἐκ τοῦ σπάρτου»; (σπάρτον, θαμνώδες φυτὸ ποῦ χρησιμοποιεῖται στὴν κατασκευὴ σαρώθρων καὶ εἰδῶν πλεκτικῆς).
 σύρτη, ἡ = ξύλινο ἐργαλεῖο ποῦ ἐχρησιμοποιεῖτο στὴ διαδικασία τοῦ ἀλωνίσματος (ἄλλου στυράρες, ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἓνα ὀριζόντιο σανίδι πλάτους 5-10 ἐκ., καὶ μήκους ὡς 80 ἐκ., ποῦ ἔφερε στὸ κέντρο μιὰ ὀπὴ ὅπου προσαρμοζόταν ἓνα μακρὺ ξύλο γιὰ τὴ χρῆση τοῦ ἐργαλείου ἀπὸ τὸν ἀρότη).
 χαγιάτι, τὸ = τουρκ. hayat, ἐστεγασμένος, ἀνοικτός ἀπὸ μιὰ μεριά, συνήθως, χώρος, διάδρομος.
 χάρκωμα, τὸ = μεσν. χάρκωμα (ἀρχ. χάλκωμα, χαρκωμάτας καὶ χαλκωμάτας), χάλκινο ἀγγεῖο.